

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSPRINSIPPET

1. INNLEDNING

Havressursloven tråde i kraft 1. januar 2009. Et viktig spørsmål i forbindelse med arbeidet med den nye havressursloven var hvilket prinsipp som skulle ligge til grunn ved forvaltningen av de viltlevende marine ressursene. Saltvannsfiskeloven bygde på et prinsipp om at høsting av viltlevende marine ressurser var tillatt, så lenge det ikke var begrensninger med hjemmel i loven. I den nye havressursloven finner en begrepet forvaltningsprinsipp. I henhold til forvaltningsprinsippet skal forvaltningen følge med på utviklingen i bestandene og kontinuerlig vurdere om beskatningen er bærekraftig eller om det er behov for å innføre nye eller endrede forvaltningstiltak. Forvaltningsprinsippet stiller altså nye og strengere krav til forskning og forvaltning.

De kommersielt og økonomisk viktige bestandene er kvoteregulerte. Det er disse bestandene som har vært prioritert med hensyn til å fremskaffe forskningsbasert kunnskap og å iverksette tiltak for å sikre en bærekraftig utvikling. Frem til nå har denne prioriteringen oftest gitt seg selv. Både på forvaltnings- og forskningssiden har innsatsen vært styrt ut fra der hvor behovet har vært mest påtrengende. Forvaltningsprinsippet innebærer at en også for de uregulerte artene skal vurdere om uttaket er bærekraftig og hvorvidt det er behov for eventuelle forvaltningstiltak. Vi er dermed i en situasjon hvor det kan komme mange innspill på arter hvor forvaltningstiltak bør vurderes, og spørsmålet om hva som skal prioriteres gir seg ikke like enkelt.

Det høstes av en rekke ikke-kvoteregulerte bestander, og listen over arter som skal vurderes i forhold til bærekraftig beskatning kan derfor bli svært lang. Spesielt i kystsonen vil vi kunne bli stilt overfor mange og krevende forvaltningsutfordringer som verken Fiskeridirektoratet eller Havforskningsinstituttet vil ha tilstrekkelige ressurser til å følge opp. Da blir det viktig å kunne synliggjøre hva som faktisk prioriteres, og hvorfor. Som et styringsverktøy for forskning og forvaltning arbeides det nå med å utvikle en oversiktstabell. Oversiktstabellen skal være et redskap til hjelp for å avklare hvordan vi skal prioritere i den videre utviklingen av norsk ressursforvaltning. Denne tabellen vil fortelle hvilke arter som i øyeblikket prioriteres høyest i forvaltningsutviklingen og som en derfor setter inn ressurser på. Men minst like viktig er det at listen også vil beskrive hvilke arter som i øyeblikket ikke har samme prioritet med hensyn til forvaltningsutvikling. Tabellen vil således kunne gi grunnlag for gode prioriteringsdiskusjoner mellom forskning, forvaltning, berørte interesser på nærings- og miljøsidene og de politiske myndigheter.

Oversiktstabellen er en forlengelse av en énbestandstilmærming og tar ikke opp alle problemstillinger knyttet til forvaltningsprinsippet. I forhold til en økosystembasert forvaltning vil det være problemstillinger som knytter seg til redskapsbruk og fiskeri, og i mindre grad til den enkelte art. Eksempler på dette er påvirkning av bunnhabitat, fangst av undermåls fisk, bifangst og utkast. Slike problemstillinger omfattes og ivaretas ikke av denne tabellen. En egen oversiktstabell er tenkt utarbeidet for utviklingsarbeidet på dette området.

2. FORVALTNINGSPRINSIPPET

Utgangspunktet for forvaltningsprinsippet er at de villlevende marine ressursene skal forvaltes på en ansvarlig og god måte. Forvaltningsprinsippet innebærer at forskning og forvaltning overvåker bestandene og med jevne mellomrom vurderer tilstanden. På dette grunnlag iverksettes de reguleringer som anses nødvendig for å gjennomføre en ansvarlig forvaltning. Bestandene skal holdes under observasjon, men nødvendigvis ikke med samme omfang og hyppighet. Nødvendige reguleringer kan være adgangs- eller kvotereguleringer, tekniske reguleringer eller andre former for tiltak. I noen tilfeller kan det for eksempel være tilstrekkelig at det innføres økte rapporteringskrav. Ved utnytting av nye arter kan en for eksempel vurdere registrerings- og rapporteringsordninger for å fremskaffe mer informasjon om arten. På grunnlag av innsamlede data kan ytterligere reguleringstiltak innføres dersom det skulle være nødvendig.

I forvaltningen av bestandene veies en rekke hensyn opp mot hverandre. I havressurslovens § 7 annet ledd utdypes formålet med loven ved at sentrale og grunnleggende hensyn som skal vektlegges i forvaltningen av villlevende marine ressurser spesifiseres:

- a) ei føre-var-tilnærming i tråd med internasjonale avtaler og retningslinjer
- b) ei økosystembasert tilnærming som tek omsyn til leveområde og biologisk mangfald
- c) ein effektiv kontroll med hausting og anna utnytting av ressursane
- d) ei formålstenleg fordeling av ressursane, som mellom anna kan medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna
- e) ei optimal utnytting av ressursane som er tilpassa marin verdiskaping, marknad og industri
- f) at haustingsmetodar og reiskapsbruk tek omsyn til behovet for å redusere moglege negative verknader på levande marine ressursar
- g) at forvaltningstiltak er med og sikrar det materielle grunnlaget for samisk kultur

At forvaltningstiltak skal være med og sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur er nevnt som et eget punkt. Dette styrker samiske interesser sammenlignet med saltvannsfiskeloven. I Norge har samene gjennom mange århundre utviklet metoder, høstingstradisjoner og kunnskap som har gjort det mulig å utnytte ressursene på en bærekraftig måte, og det er viktig at disse tradisjonene kan videreføres. Arter av særskilt betydning for samiske interesser vil bli merket med SAM i kolonne 17 i oversiktstabellen.

De kommersielt viktige bestandene, som torsk og hyse nord for 62°N, sei, makrell, nvg-sild og kolmule er regulert med kvoter, og er bestander som har vært prioritert over lang tid med hensyn til forskning og utvikling av reguleringsregimer. For de fleste av disse bestandene har en i løpet av de siste 20 år lyktes med å utvikle en mer bærekraftig forvaltning. Det drives imidlertid kommersiell høsting på omtrent 90 bestander og en utfordring er hvordan forvaltningsprinsippet skal gjennomføres for de artene som beskattes og som det i dag ikke er fastsatt kvote eller eventuelt fangstforbud for. Dette dreier seg både om arter som det i dag fiskes på og arter som det potensielt kan utvikles beskatning av, i stor eller liten skala. For disse artene innebærer forvaltningsprinsippet at fiskeriforvaltningen ut i fra hensynet til en bærekraftig forvaltning kontinuerlig vurderer om det er behov for å innføre tiltak. Oversiktstabellen er altså tenkt å være et redskap i det videre arbeidet med å vektlegge de ulike grunnleggende hensyn som er opplistet i havressurslovens § 7.

3. OVERSIKTSTABELLEN

3.1. INNLEDNING

Hvilke arter som skal prioriteres med hensyn til nye eller reviderte tiltak vil fremkomme etter en helhetsvurdering, hvor reguleringsbehovet for de enkelte artene er veid mot hverandre. Inn i vurderingene tas det hensyn til en rekke ulike faktorer som har betydning for hvordan en velger å prioritere. Det er denne forvaltningsrelaterte informasjonen om arter underlagt norsk marin ressursforvaltning en prøver å registrere og systematisere i oversiktstabellen. Tabellen er bygget opp slik at man enkelt skal få oversikt over hver arts tilstand, betydning, beskatning, forvaltningsmål og prioritering av tiltak. Tabellen skal være et ”levende” dokument som årlig revideres og oppdateres med ny kunnskap og på denne måten vil den være et dynamisk styringsverktøy for den videre utviklingen av ressursforvaltningen. Tabellen vil kunne bygges ut med nye kolonner etter hvert som nye ideer og initiativer kommer til. Oversiktstabellen og tema knyttet til denne vil derfor årlig være oppført på Reguleringsmøtets saksliste i juni.

Oversiktstabellen er foreløpig etablert som et excel-regneark. I oppbygningsfasen forsøkes det å lage fleksible løsninger for å møte eventuelle nye utfordringer som en vil kunne få i forbindelse med dette arbeidet. Tabellen slik den presenteres nå vil videreutvikles etter hvert som en tar den i bruk og ser hvordan den fungerer i praksis.

Utfylling av tabellen krever at det formuleres forvaltningsmål og at en tar stilling til hvor aktuelt det er med nye eller reviderte reguleringstiltak. I alle kolonnene er informasjonen registrert som tallverdier. Hvordan tallverdien skal tolkes fremkommer i vedlagte veileder. Vurdering av hvilke arter som skal prioriteres med hensyn til nye forvaltningstiltak vil skje på bakgrunn av informasjonen i tabellen, annen relevant informasjon, samt eventuelle politiske føringer.

Tabellen over arter/bestander har følgende inndeling av kolonnene:

Kolonnennummer	Innhold
1:	Art/bestand
2 – 8:	Tilstandsvariabler
9 – 12:	Beskatningsvariabler
13:	Delt bestand?
14:	Forvaltningsmål
15 - 16:	Tiltaksvariabler
17:	Merknader

De enkelte variablene er detaljert forklart i veilederen til oversiktstabellen som finnes vedlagt. Nedenfor gjengis kort innholdet i de enkelte kolonnene.

3.2. ART/BESTAND

Disse kolonnene inneholder identifikasjon av art/bestand, økosystem, nord/sør og kyst/hav.

I utgangspunktet inneholder tabellen alle arter som er registrert med fiskekode i Fiskeridirektoratets sluttseddelregister. Dette inkluderer, i tillegg til de kommersielt utnyttede fiskeslag, også fiskeslag som ikke har registrert fangst på eller som kun har registrert fangst på i enkelte år. Oppsplitting på arter/bestander foretas så langt dette er praktisk hensiktsmessig og det er opprettet samlegrupper for arter i de tilfellene hvor det er hensiktsmessig. Arter innenfor en samlegruppe kan tas ut av denne gruppen etter hvert som en måtte ønske å spesifisere flere arter/bestander. Tabellen omfatter også bestander som i sin helhet er utenfor norske farvann, men der Norge har kvoter/fiskeadgang, for eksempel bestander regulert av NEAFC og NAFO.

Tabellen har en egen kolonne som henfører bestanden til økosystem. De fleste bestander vil i praksis både kunne ha tilhold og bli beskattet i flere av økosystemene. Hvordan dette best skal reflekteres må det tas stilling til. Samme problemstilling gjelder når en opererer med en inndeling langs aksene nord/sør og kyst/hav. Inndelingen vil måtte være et kompromiss mellom bestandenes faktiske fysiske utbredelse og det som er operasjonelt relevant og forvaltningsmessig håndterbart.

3.2. TILSTANDSVARIABLER

Tilstandsvariablene tar sikte på å gi oversikt over hvilken tilstand arten/bestanden har.

2. **Kunnskapsgrunnlag** sier noe om hvor god kunnskap vi har om bestanden.
3. **Trofisk nivå** sier noe om på hvilket trofisk nivå arten befinner seg.
4. Variabelen **nøkkelrolle** har som formål å identifisere de bestandene som må gis særskilt oppmerksomhet ut over ivaretagelse av biodiversitet på grunn av deres rolle for økosystemets funksjonsmåte.
5. **Tilstand** identifiserer tilstanden for bestanden.
6. **Fiskedødelighet** angir fiskedødeligheten bestanden er utsatt for.
7. **Rødliste** gir informasjon om arten/bestanden er oppført på den offisielle norske Rødliste. Tabellen under gir en oversikt over arter/bestander i oversiktstabellen som også er oppført på Rødlisten.

Tabell 1. Oversikt over arter/bestander oppført på den norske Rødliste.

Kritisk truet	Sterkt truet	Sårbar	Nær truet
Pigghå	Torsk Kyst Nord	Blålange	Brisling
Ål		Håbrann	Havert
		Klappmyss	Hummer
		Steinkobbe	Kveite
		Tobis	Lange
		Uer snabel	Torsk Nordsjøen
		Uer vanlig	Øyepål

8. **Forurensning** gir informasjon om det er påvist forurensning som kan ha konsekvenser for forvaltningen av bestanden.

3.3. BESKATNINGSVARIABLER

Beskatningsvariablene har som formål å gi informasjon om hvor viktig bestanden er i nasjonal sammenheng for kommersielt fiske og fritidsfiske.

9. **Fangstverdi** er en rangering etter førstehåndsverdi. Grensene i den foreslåtte inndelingen er satt med referanse til en samlet førstehåndsverdi på ca. 12 milliarder kroner. Andre gruppeinndelinger kan være mer hensiktsmessige, dette er noe som må vurderes etter hvert.

10. **Antall fartøy** indikerer hvilken betydning bestanden har nasjonalt mht. for eksempel sysselsetting og antall fartøy som vil kunne bli berørt av eventuelle regulerings tiltak.

11. Kolonnen **rekreasjon** sier noe om hvilken betydning bestanden har for rekreasjon i nasjonal målestokk. Med rekreasjonsfiske tenker en her både på turistfiske, fritidsfiske og ikke-manntallsførte fiskeres fangst for omsetning. Hensikten er å identifisere hvilken relativ betydning bestandene har for fritidsutfoldelse og rekreasjon i Norge. En bestand kan ha stor betydning lokalt uten å være viktig i nasjonal sammenheng. Utfylling av kolonnen vil måtte baseres på en skjønnsmessig vurdering.

12. **Fritidsandel** sier noe om hvilken andel fritidsfiske antas å utgjøre av den samlede beskatningen av bestanden. Ved innføring av eventuelle regulerings tiltak for en bestand vil det kunne ha en meget stor innflytelse på selve utformingen av tiltakene dersom fritidsfiske antas å utgjøre en viktig del av den totale beskatning. På grunn av mangelfulle data vil også dette måtte bli en skjønnsmessig vurdering.

3.4. DELT BESTAND

Prosessene og utfordringene knyttet til innføring og revisjon av forvaltningstiltak vil være vesensforskjellige for bestander Norge kan forvalte fullt ut på egen hånd, sammenlignet med bestander som må/bør forvaltes ut fra bilateralt eller multilateralt omforente tiltak. Kolonnen skal kartlegge status for de ulike bestandene. Det skilles mellom bestander der det er etablert fellesforvaltning, bestander der en har kunnskap nok til å si at bestanden burde være forvaltet i fellesskap med andre, men er uten fellesforvaltning, bestander som anses som norske bestander, og ikke-norske bestander.

3.5. FORVALTNINGSMÅL

Naturen setter grenser for hvor mye som kan høstes av en bestand. Innenfor denne begrensningen er det likevel mange alternative måter å utnytte ressursen på. Avhengig av hvilket forvaltningsmål som er satt kan det fastsettes tiltak som er tilpasset dette. Tiltakene kan være tidsavgrensede eller permanente. Permanente tiltak kan være en vedtatt forvaltningsstrategi som tar sikte på å beskatte bestanden med en gitt høstingsgrad, mens et tidsavgrenset tiltak kan for eksempel være tiltak som tar sikte på å bygge opp en bestand til et bestemt nivå.

I de senere år er det utviklet forvaltningsstrategier for våre økonomisk viktigste ressurser. En konsekvens av forvaltningsprinsippet er at det nå også er naturlig og nødvendig å konkretisere hva vi vil med våre øvrige ressurser. Det er derfor behov for å utvikle operasjonelle forvaltningsmål. Forvaltningsmål er konkrete operative mål for bestander, for definerte økosystemer eller for en definert aktivitet. Forvaltningsmålet kan variere fra økosystem til økosystem og fra bestand til bestand. Etter FAO sine retningslinjer for økosystembasert ressursforvaltning kan aktuelle forvaltningsmål være å forbedre helsetilstanden i økosystemet,

bygge opp nedfiskede bestander, opprettholde reproduksjonspotensialet til målartene, opprettholde biologisk mangfold, verne viktige habitat osv. I vår sammenheng her er oppgaven å formulere forvaltningsmål for den enkelte art eller bestand.

I tabellen skal det angis hvilket **forvaltningsmål** vi de facto har for vedkommende art/bestand. Det må altså være samsvar mellom de tiltak vi faktisk har gjennomført, og eventuelt ønsker å gjennomføre, og den målsettingen vi angir for utnyttelsen av bestanden. Forvaltningsmålet er gitt fire verdier, hvor 1 er det mest ambisiøse og 4 det minst ambisiøse målet. Arter vi i øyeblikket ikke har et avklart eller entydig forvaltningsmål for, har vi gitt verdien 6. Det er imidlertid en målsetting at prosessen rundt denne tabellen skal bidra til å avklare og fastsette forvaltningsmål også for bestander der vi i øyeblikket ikke har et avklart eller entydig forvaltningsmål. Hvilket forvaltningsmål en fastsetter for de enkelte artene får betydning for hvor strenge reguleringstiltak som kan tenkes å være nødvendig å iverksette for å nå målsettingen.

Dette kan illustreres med et eksempel. Pigghå er en bestand som vurderes å være i en dårlig forfatning. På den norske Rødlisten er den plassert i kategorien ”kritisk truet”. Fisket er strengt regulert. Det er imidlertid ikke innført et totalforbud mot direktefiske for kystflåten. I forhold til en målsetting om å sikre biodiversitet og økosystemets funksjonsmåte kan det tenkes at iverksatte tiltak vil vise seg tilstrekkelige til å få en forsiktig vekst i bestanden. Tiltakene er imidlertid neppe tilstrekkelige dersom målet er å oppnå en høy og stabil avkastning fra fisket innen eksempelvis de neste 20 årene.

3.6. TILTAKSVARIABLER

15. **Tiltak iverksatt** skal gi informasjon om særlige reguleringstiltak som er iverksatt for å nå forvaltningsmålet. Dette er tiltak ut over generelle tiltak vedrørende redskap (maskevidde, stengning av områder for kortere eller lengre tidsrom osv.).

16. **Nye tiltak** gir en oversikt over hvor aktuelt det er med nye eller reviderte reguleringstiltak. Det tenkes her på tiltak utover ordinære årlige kvoteendringer. Foruten konkrete reguleringstiltak omfattes for eksempel behov for etablering/revisjon av forvaltningsstrategi eller beslutningsregel/HCR. Merk at reviderte tiltak i prinsippet kan bety behov for så vel tilstramming som liberalisering av eksisterende tiltak.

Det må antas at antall bestander som har høyt behov for nye tiltak vil være større enn det forvaltningen vil ha kapasitet til å få gjort noe med på kort sikt. Det vil derfor være nødvendig å foreta en streng og realistisk prioritering. Den endelige prioriteringen vil måtte skje i en dialog mellom Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og Fiskeri- og kystdepartementet.

3.7. MERKNADER

17. I kolonnen **merknader** kan det gis en stikkordsmessig beskrivelse av et problem, type tiltak eller lignende. I denne kolonnen kan en også legge inn referanser til hvilke spesielle hensyn en bør være spesielt oppmerksom på (jfr. havressurslovens § 7 annet ledd).

4. INNSPILL FRA NÆRINGEN

Tabellen er utfylt av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet og Fiskeridirektøren ønsker tilbakemelding på innholdet i den utfylte tabellen. Tilstandsvariablene er i sin helhet gjennomgått av Havforskningsinstituttet. Beskatningsvariablene fangstverdi og antall fartøy har en informasjon om i sluttseddelregisteret. Beskatningsvariablene rekreasjon og fritidsandel er utfylt på bakgrunn av tilgjengelig kunnskap, men en ønsker tilbakemeldinger fra næringen dersom verdiene i kolonnene gir et unyansert bilde av rekreasjon og fritidsandel.

Kolonnene 14 – 16, forvaltningsmål og tiltaksvariabler er sentrale elementer i den fremtidige diskusjonen om prioritering av bestander. Fiskeridirektøren ønsker spesielt tilbakemeldinger fra Reguleringsmøtet på innholdet i disse kolonnene.

4.1. REKREASJON OG FRITIDSANDEL

Tabellen nedenfor gir en oversikt over arter som er oppført med stor og middels betydning for rekreasjon i nasjonal målestokk og arter hvor det antas at andelen av fritidsfiske utgjør mer enn 1 prosent av samlet beskatning.

Tabell 2. Oversikt over arter ført opp med betydning for rekreasjon og en andel fritidsfiske av samlet beskatning.

REKREASJON		FRITIDSANDEL		
Stor	Middels	Meget stor (> 25%)	Stor (10 - 25%)	Middels (1 - 10%)
Andre skalldyr og bløtdyr	Annen flatfisk	Andre skalldyr og bløtdyr	Kveite Nord	Annen flatfisk
Hummer	Breiflabb	Hummer	Lyr	Kamskjell
Lyr	Brosme	Steinkobbe	Taskekrabbe	Makrell
Makrell	Hyse Nordøstarktisk	Torsk Kyst Sør	Torsk Kyst Nord	Sei Nordsjøen
Sei Nordsjøen	Kamskjell	Ål		Sei Nordøstarktisk
Sei Nordøstarktisk	Kongekrabbe			Sjøkreps
Taskekrabbe	Kveite Nord			Steinbiter
Torsk Kyst Nord	Lange			Uer vanlig
Torsk Kyst Sør	Leppefisker			Østers
	Rødspette Nord			
	Sild NVG			
	Sild sør for 62°N			
	Sjøkreps			
	Steinbiter			
	Steinkobbe			
	Torsk Nordsjøen			
	Torsk Nordøstarktisk			
	Uer vanlig			
	Østers			
	Ål			

Andre skalldyr og bløtdyr er en samlegruppe for blant annet akkar, albuskjell, blåskjell, haneskjell, hjerteskjell, kråkebolle, oskjell, rød sjøpølse og strandsnegle.

4.2.FORVALTNINGSMÅL

I tabell 3 gis en oversikt over de artene som i tabellen er oppført med de mest ambisiøse målsettingene, optimalt økonomisk langtidsutbytte og høyt og om mulig stabilt langtidsutbytte.

Tabell 3. Arter/bestander med forvaltningsmål 1 og 2; optimalt økonomisk langtidsutbytte og høyt og om mulig stabilt langtidsutbytte.

1. Optimalt økonomisk langtidsutbytte	2. Høyt (stabilt) langtidsutbytte
Hvitting	Krill Antarktisk
Hyse Nordsjøen	Reker 3LM
Hyse Nordøstarktisk	Reker Barentshavet
Kolmule	Reker Øst Grønland
Lodde Barentshavet	Rognkjeks
Lodde Island	Stortare
Makrell	Vassild
Reker Nordsjøen	Vågehval
Rødspette Nordsjøen / Skagerrak	
Sei Nordsjøen	
Sei Nordøstarktisk	
Sild NVG	
Sild sør for 62°N	
Torsk Nordsjøen	
Torsk Nordøstarktisk	

Arter/bestander merket med optimalt økonomisk langtidsutbytte er bestander med analytisk bestandsvurdering og en vedtatt forvaltningsstrategi/HCR som direkte eller implisitt har optimalt økonomisk langtidsutbytte som mål. Med unntak av nordøstarktisk sei er dette delte bestander der forvaltningsstrategiene er vedtatt etter internasjonale forhandlinger.

Arter/bestander merket med høyt, og om mulig stabilt langtidsutbytte er bestander uten kunnskapsgrunnlag til å foreta en analytisk bestandsvurdering, men der en har samme mål som for bestander merket med optimalt økonomisk langtidsutbytte.

Fiskeridirektøren foreslår at artene/bestandene som er listet opp i tabell 3 er de artene/bestandene som skal forvaltes med målsettingen om optimalt økonomisk langtidsutbytte og høyt, og om mulig stabilt langtidsutbytte.

I tabell 4 finnes en oversikt over arter/bestander med forvaltningsmål 3 og 4, som er å øke langtidsutbyttet ut over dagens nivå og sikre biodiversitet og økosystemets funksjon.

Tabell 4. Arter/bestander med forvaltningsmål 3 og 4; øke langtidsutbyttet ut over dagens nivå og sikre biodiversitet og økosystemets funksjon.

3. Øke langtidsutbyttet ut over dagens nivå	4. Sikre biodiversitet og økosystemets funksjon
Blåkveite	Andre håer og haier
Breiflabb	Andre sjøpattedyr
Hummer	Andre skalldyr og bløtdyr
Kveite Nord	Annen fisk
Makrellstørje	Annen flatfisk
Torsk Kyst Nord	Annen tang og tare
Torsk Kyst Sør	Blålange
Uer snabel	Brugde
Uer vanlig	Dyphavsarter
	Grønlandssel Vestisen
	Grønlandssel Østisen
	Havert
	Hvalross
	Håbrann
	Klappmyss
	Leppefisker
	Pigghå
	Polartorsk
	Raudåte
	Ringsel
	Sild Trondheimsfjord
	Skater og rokker
	Tobis Nord
	Ål

Arter/bestander hvor en vil øke langtidsutbyttet ut over dagens nivå er arter som er/har vært overbeskattet og der en har et mål om gradvis bestandsoppbygging for å kunne øke avkastningen. Ofte er tidshorisonen for oppbygging upresis. Arter/bestander hvor målet er å sikre biodiversitet og økosystemets funksjon, er arter der en ikke har et eksplisitt mål med hensyn til økonomisk avkastning. Disse vil omfatte flere kategorier. Leppesfisker er eksempler på arter i antatt god forfatning, men der en ikke har noen målsettinger knyttet til økonomien i fisket. Ål, brugde og håbrann er i dårlig forfatning og forvaltningstiltak er begrunnet ut fra biodiversitetsbetraktninger. Raudåte reguleres strengt på grunn av sin økologiske nøkkelrolle.

Fiskeridirektøren foreslår at artene/bestandene opplistet i tabell 4 reguleres ut i fra gitte forvaltningsmål, øke langtidsutbyttet ut over dagens nivå og sikre biodiversitet og økosystemets funksjon.

Tabell 5 lister opp artene/bestandene som har forvaltningsmålene 5 og 6; fremmede arter som ønskes begrenset, redusert eller utryddet og bestander der vi i øyeblikket ikke har et avklart eller entydig forvaltningsmål.

Tabell 5. Arter/bestander med forvaltningsmål 5 og 6, desimere bestanden og uavklart.

5. Desimere bestanden	6. Uavklart
Amerikansk hummer	Brisling Hav
Stillehavsøsters	Brisling Kyst
	Brosme
	Kamskjell
	Kongekrabbe
	Kongsnegl
	Kveite Sør
	Lange
	Lyr
	Lysing
	Rødspette Nord
	Sjøkreps
	Snøkrabbe
	Steinbiter
	Steinkobbe
	Taggmakrell
	Taskekrabbe
	Tobis Sør
	Uer Irmingerhavet
	Østers
	Øyepål

Arter/bestander merket med uavklart er arter som vi ikke har et avklart eller entydig forvaltningsmål for. En ønsker imidlertid at denne prosessen skal bidra til å avklare og fastsette forvaltningsmål for artene i kolonnen uavklart i tabell 5.

Fiskeridirektøren ber Reguleringsmøtet komme med innspill på hvilke forvaltningsmål arter/bestander i kolonnen uavklart i tabell 5 bør ha.

4.3. NYE TILTAK

Tabell 6 gir en oversikt over hvor aktuelt det er med nye eller reviderte reguleringstiltak for den enkelte art/bestand. Med reguleringstiltak menes her tiltak utover ordinære årlige kvoteendringer. Foruten konkrete reguleringstiltak, omfattes også for eksempel behov for etablering/revisjon av forvaltningsstrategi eller beslutningsregel/HCR.

Arter/bestander i kolonnen merket med høy, er arter hvor det er konstatert et behov for nye eller reviderte tiltak. I kolonnen middels finner en bestander som er til ”observasjon”. Arter som det er ingen registrert bekymring/ikke registrert behov for er plassert i kolonnen lav.

Tabell 6. Oversikt over hvilke arter/bestander det er aktuelt med nye eller reviderte tiltak.

Høy	Middels	Lav
Blålange	Amerikansk hummer	Andre håer og haier
Brosme	Andre sjøpattedyr	Andre skalldyr og bløtdyr
Kveite Sør	Annen tang og tare	Annen fisk
Lange	Blåkveite	Annen flatfisk
Lodde Barentshavet	Breiflabb	Brisling Hav
Reker Nordsjøen	Brisling Kyst	Grønlandssel Vestisen
Sjøkreps	Brudge	Grønlandssel Østisen
Stillehavsosters	Dyphavsarter	Hvalross
Tobis Sør	Havert	Hyse Nordøstarktisk
Torsk Kyst Nord	Hummer	Leppefisker
Torsk Kyst Sør	Hvitting	Lodde Island
Torsk Nordsjøen	Hyse Nordsjøen	Lyr
	Håbrann	Makrellstørje
	Kamskjell	Polartorsk
	Klappmyss	Reker 3LM
	Kolmule	Reker Barentshavet
	Kongekrabbe	Reker Øst Grønland
	Kongsnegl	Ringsel
	Krill Antarktisk	Rognkjeks
	Kveite Nord	Rødspette Nord
	Lysing	Sei Nordsjøen
	Makrell	Sei Nordøstarktisk
	Pigghå	Sild NVG
	Raudåte	Sild sør for 62°N
	Rødspette Nordsjøen / Skagerrak	Sild Trondheimsfjord
	Snøkrabbe	Skater og rokker
	Steinbiter	Taskekrabbe
	Steinkobbe	Tobis Nord
	Stortare	Torsk Nordøstarktisk
	Taggmakrell	Vågehval
	Uer Irmingerhavet	Østers
	Uer snabel	
	Uer vanlig	
	Vassild	
	Øyepål	
	Ål	

For 12 arter/bestander har en påvist et høyt behov for nye eller reviderte tiltak. Artene med høyt behov for nye eller reviderte tiltak har ulike forvaltningsmål. Disse er vist i tabell 7.

Tabell 7. Forvaltningsmål for arter/bestander med høyt behov for nye eller reviderte tiltak.

Forvaltningsmål	Art/bestand
1. Optimalt økonomisk langtidsutbytte	Lodde Barentshavet
	Reker Nordsjøen
	Torsk Nordsjøen
3. Øke langtidsutbytte	Torsk Kyst Nord
	Torsk Kyst Sør
4. Sikre biodiversitet	Blålange
5. Desimere bestanden	Stillehavsøsters
6. Uavklart	Brosme
	Kveite Sør
	Lange
	Sjøkreps
	Tobis Sør

Valg av reguleringstiltak og hvor strenge de reguleringstiltakene som vurderes iverksatt er, vil avhenge av hvilket forvaltningsmål en har valgt for den enkelte art/bestand. For fem av disse artene har en ikke et avklart eller entydig forvaltningsmål. For å kunne vurdere om det er samsvar mellom forvaltningsmål og forvaltningstiltak i fiskeriene, er det nødvendig å definere forvaltningsmålet. Fastsetting av forvaltningsmål for de resterende artene som er listet opp under uavklart, vil også kunne bidra til at en ser behovet for å oppføre flere arter med høyt behov for nye eller reviderte tiltak.

Kysttorskene beskattes hardt av yrkesfiskere og fritidsfiskere og det er derfor behov for å redusere uttaket både i nord og sør. Det foregår et ikke ubetydelig fiske etter sjøkreps med teiner. Dette teinefisket gjennomføres uten innblanding av andre arter. Når det gjelder tiltak for å beskytte yngel og småfisk må dette ses i sammenheng med trålfiske etter reker og sjøkreps i områdene sør for 62°N. I disse fiskeriene tas det et betydelig kvantum bifangst av andre arter. Uten bruk av seleksjonsinnretninger vil kvantum av andre arter i hovedsak utgjøre den største andelen i vekt av totalfangsten. Tiltakene for disse artene er således ikke knyttet opp mot bestandssituasjonen av reke og sjøkreps. Da en egen oversiktstabell knyttet til redskapsbruk og fiskeri ikke er utviklet ennå, har en likevel valgt å prioritere reker i Nordsjøen og sjøkreps høyt under nye eller reviderte tiltak. Selektivt fiske er tema i sak 8/2009.

For lange, brosmen og blålange har en ikke datagrunnlag til å utføre bestandsberegninger og bestandene overvåkes med tidstrender. Blålange fiskes hovedsakelig med trål, gjerne i gyteområdene hvor fisketettheten er høyest men også i en rekke blandingsfiskerier. ICES anbefaler stopp i det direkte fisket, stenging av gyteområder og tekniske reguleringstiltak for å redusere bifangst i blandingsfiskerier. Forslag til nye reguleringstiltak for blålange er tema i sak 5/2009. Brosme tas som bifangst i trål-, garn- og linefisket, mens lange tas i direktefiske med garn og line. Begrensningen for å kunne delta i kystfartøygruppens fiske er endret fra 28 meter største lengde til under 300 m³ lasteromsvolum. Konsekvensene av denne endringen er at kystfartøyflåten potensielt er mer effektiv, noe som kan resultere i økt fiskepress på uregulerte arter som lange og brosmen.

Havforskningsinstituttet har dokumentert at situasjonen for tobis i NØS er så dårlig at det frarådes å åpne for fiske etter tobis i NØS i 2009. Metodikken som benyttes i bestandsberegningene (CPUE) har store svakheter og Havforskningsinstituttet arbeider med alternativ metodikk. For å hindre lokal nedfisking av tobis samarbeider Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet og næringen om en ny forvaltningsmodell. Denne arealbaserte

forvaltningen skal sikre en bærekraftig gytebestand i alle områder der tobis har sin naturlige utbredelse. For lodde i Barentshavet sier vedtatte forvaltningsregel at det skal være mindre enn 5 % risiko for at gytebestanden skal komme under 200.000 tonn på gytetidspunktet. Ny høstingsregel som tar hensyn til hvor mye lodde torsken spiser, bør vurderes.

Fangststatistikk viser at mens total fangst av kveite nord for 62°N har økt, så har fangst av kveite sør for 62°N blitt drastisk redusert. Økningen i fangstene i nord kan skyldes en økning i bestanden, blant annet som følge av innføringen av rekerist eller som følge av redusert innsats i fiskeriene på grunn av fredningsperioder. Økte fangster av kveite kan også følge av økt innsats i fiskeriene utenom fredningsperiodene. Tilsvarende kan nedgangen i fangstene i sør skyldes nedgang i bestanden eller redusert innsats i fiskeriene. Tiltross for relativt strenge fredningstiltak under gytasesongen, ser det ikke ut til at kveitebestanden i sør tar seg opp. Stillehavsøsters er en art som ikke naturlig hører hjemme i våre farvann og muligheten for utrydding bør vurderes.

Fiskeridirektøren ber om innspill fra Reguleringsmøtet til plassering av arter/bestander i de tre kategoriene i tabell 6.

Den endelig prioritering av bestander som skal følges opp med utredning av tiltak kommende år vil måtte skje i en dialog mellom Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og Fiskeri- og kystdepartementet.